

[Patočka a Masaryk]

Kdo důkladně, pozorně přečetl Patočkovy texty, zařazené do souboru „Masaryk“, který byl pořízen ještě v dobách samizdatu Chvatiken a spol., musí nahlédnout jakousi dvojakost či podvojnost Patočkových výroků o Masarykovi. Důraz se mění s dobou, zejména platí, že Patočka se zjevně zabývá Masaryken v dobách politicky vypjatých a kritických, zatímco jindy au málo přijde na mysl. Patočka se rozhodl pro fenomenologii a Masaryk (a stejně to platí o Rádlovi) aus Husserlen nijak neharmonuje (i když se ještě před válkou pokusil o jakousi komparaci). Ale porovnáme-li různé výroky, které se k Masarykovi vztahují, můžeme zjistit, že jsou dvojího druhu. Na jedné straně je celá řada těch, které vidí u Masaryka především jeho contovsky pozitivistickou výbavu, a to dokonce i tam, kde se s ním Masaryk nepochybně loučí. A na druhé straně se Patočka cítí být Masaryken (a Rádlen) hluboce a přesvědčivě oslovován, takže sán sahá po formulacích, které s jeho (jejich) myšlením zjevně korespondují. Ale jednu věc Patočka nikdy nepodnikl: pokus vyjít ze základů právě poněch myšlenek a myšlenkových „šlehů“ Masarykových (a případně Rádlových), aby je nejen domyslel (to Patočka vlastně stále dělal), ale aby s nimi něco většího systematicky podnikl, aby z nich udělal to, v čem jin vytykal, že nejsou. Lze doložit, že Patočka pozoruhodně zrevidoval a přeformuloval i reinterpretoval anohé z vysloveně Masarykových (i Rádlových) Byšlenek a dal jim tak podobu, s kterou už lze leccos podnikat i v současné (tj. dnešní) myšlenkové světě. Zanechal tyto formulace po sobě jako výzvu k něčemu, o č se však sám nikdy nepokusil. Vlastně jednou ano: když se zabýval několik let myšlenkou „negativního platonismu“.

(29. 8.1991)

[Záznam se dochoval na lístku v kartotéce v AUK. Pozn. red.]